

PAEM DENEME-7

AYRINTILI ÇÖZÜMLER VE DAYANAKLAR

POLİS MESLEK MEVZUATI

1. A Suça ilişkin işlemler adli görev niteliği kazanır; adli kolluk Cumhuriyet savcısının emir ve talimatları doğrultusunda çalışır.

Çözüm: Polis aynı olayda hem kamu düzenini koruyan idari tedbirler alabilir hem de suç soruşturmasına yönelik adli görev yapabilir. Adli işlemler bakımından Cumhuriyet savcısının emir ve talimatları belirleyicidir.

Dayanak: 3201 sayılı Emniyet Teşkilatı Kanunu m.11-12; 5271 sayılı CMK m.161 ve 164

2. D Birimlerin ve personelin mevzuata, hizmet gereklerine ve kamu yararına uygun çalışıp çalışmadığını denetlemek

Çözüm: Teftiş; hizmetin hukuka ve belirlenen standartlara uygun yürütülüp yürütülmediğini inceleyen idari denetim faaliyetidir. Yargılama veya siyasi karar verme işlevi değildir.

Dayanak: 3201 sayılı Emniyet Teşkilatı Kanunu m.52-54; idari denetim ilkeleri

3. C Polis ve emniyet adları ile bunlara ait işaretlerin yetkisiz kullanımı kanuni sınırlamaya tabidir.

Çözüm: Kolluk teşkilatının adı ve işaretleri kamu otoritesiyle ilişkilidir. Yetkisiz kullanım, vatandaşta resmî kurum algısı oluşturabileceğinden kanunla sınırlandırılmıştır.

Dayanak: 3201 sayılı Emniyet Teşkilatı Kanunu ek m.10

4. B Bu kavramlar birbiriyle ilişkili olmakla birlikte aynı şeyi ifade etmez; görev unvanı atandığı kadro ve göreve göre değişebilir.

Çözüm: Rütbe personelin mesleki hiyerarşideki yerini, meslek derecesi kanuni sınıflandırmayı, görev unvanı ise fiilen atandığı görev veya makama gösterir. Bunlar örtüşebilir fakat özdeş kavramlar değildir.

Dayanak: 3201 sayılı Emniyet Teşkilatı Kanunu m.13-15

5. C Durdurma yetkisinin makul bir sebebe dayanması ve keyfi, sürekli bir kontrole dönüştürülmemesi gerekir.

Çözüm: Durdurma, polisin tecrübesine ve somut durumdan edindiği izlenime dayanan makul sebep gerektirir. Genelleştirilmiş ve keyfi uygulama, yetkinin amacı ve ölçülülük ilkesiyle bağdaşmaz.

Dayanak: 2559 sayılı PVSK m.4/A

6. C Durdurma sebebini bildirmeli ve polis olduğunu gösteren belgeyi ibraz etmelidir.

Çözüm: Durdurulan kişi, işlemi yapanın yetkili kolluk görevlisi olduğunu ve durdurmanın temel nedenini anlayabilmelidir. Bu güvence özellikle sivil görev yapan personel bakımından önemlidir.

Dayanak: 2559 sayılı PVSK m.4/A

7. D Direncin niteliğine göre en hafif etkili araçtan başlayarak kademeli ve ölçülü güç kullanmak

Çözüm: Zor kullanma, direnci kırmak için gerekli ölçüde ve kademeli biçimde uygulanır. Kullanılan güç, amaçla ve karşılaşılan dirençle orantılı olmalıdır.

Dayanak: 2559 sayılı PVSK m.16

8. A Silah kullanımı zorunlu ve ölçülü olmalı, yakalama amacını aşan cezalandırıcı bir müdahaleye dönüşmemelidir.

Çözüm: Polisin silah kullanma yetkisi sınırsız değildir. Kanuni şartlar oluşsa dahi gereklilik, kademelik ve ölçülülük gözetilir; amaç yakalamayı sağlamaktır.

Dayanak: 2559 sayılı PVSK m.16; ölçülülük ilkesi

9. A Görev sıfatını ortaya koyarak imkân ve koşullar ölçüsünde olaya müdahale etmeli, gerekli kolluk birimlerini haberdar etmelidir.

Çözüm: Polislik görevinin kamu güvenliğine ilişkin niteliği nedeniyle, istirahatli personel de karşılaştığı önemli olaylarda kanuni sınırlar içinde müdahale ve bildirim yükümlülüğü taşır.

Dayanak: 2559 sayılı PVSK ek m.4

10. E On sekiz yaşından küçüklerin kanunun yasakladığı bar, pavyon ve benzeri yerlere alınmasını ve buralarda çalıştırılmasını önlemek

Çözüm: Kanun, çocukların fiziksel ve ahlaki gelişimini korumak amacıyla belirli umuma açık eğlence yerlerine giriş ve çalıştırılma konusunda özel sınırlamalar öngörür.

Dayanak: 2559 sayılı PVSK m.12

11. B Disiplin soruşturması, kendi amaç ve kurallarına göre yürütülebilir; ceza süreciyle özdeş değildir.

Çözüm: Ceza ve disiplin sorumluluğu farklı hukuki amaçlara hizmet eder. Aynı fiil her iki alanda da incelenebilir; her süreç kendi delil ve değerlendirme ölçütlerine tabidir.

Dayanak: 7068 sayılı Kanun m.5

12. A Fiilin işleniş biçimi, kast veya kusur, hizmete etkisi ve personelin geçmişi gibi somut ölçütleri gerekçe de değerlendirilmelidir.

Çözüm: Disiplin cezasında takdir yetkisi keyfi değildir. Eşitlik, ölçülülük ve gerekçe ilkeleri uyarınca somut olayın özellikleri açıklanmalıdır.

Dayanak: 7068 sayılı Kanun m.6; hukuk devleti ve eşitlik ilkeleri

13. A Savunma hakkını

Çözüm: Disiplin yaptırımı uygulanmadan önce personele isnadın bildirilmesi ve savunma yapabilmesi için gerçek bir imkân tanınması gerekir.

Dayanak: 7068 sayılı Kanun m.31; T.C. Anayasası m.129

14. E İdari yargıda iptal davası açmak

Çözüm: Disiplin cezaları idari işlem niteliğindedir. Kanuni idari itiraz yolları saklı olmak üzere, yargısal denetim idari yargıda yapılır.

Dayanak: 7068 sayılı Kanun m.32; T.C. Anayasası m.125

15. E Anayasaya ve kanunlara bağlı kalarak görevlerini milletin hizmetinde yerine getirmeyi

Çözüm: Sadakat, kamu görevinin Anayasa ve kanunlara bağlılık içinde, tarafsız ve kamu yararına uygun biçimde yürütülmesini gerektirir.

Dayanak: 657 sayılı Devlet Memurları Kanunu m.6

16. A Teklifi reddetmeli ve göreviyle bağlantılı menfaat sağlamaktan kaçınmalıdır.

Çözüm: Kamu görevlisinin görevinden kaynaklanan nüfuzu kullanarak veya görevle bağlantılı şekilde menfaat sağlaması tarafsızlığı ve kamu güvenliğini zedeler.

Dayanak: 657 sayılı Devlet Memurları Kanunu - hediye alma ve menfaat sağlama yasağı

17. E Kamuya ait araç, belge ve eşyayı usulüne uygun biçimde devir ve teslim etmek zorundadır.

Çözüm: Kamu görevi nedeniyle teslim edilen resmî belge, araç ve gereçler kişisel mülkiyet değildir. Görev değişikliğinde bunların eksiksiz devri kamu hizmetinin sürekliliği için zorunludur.

Dayanak: 657 sayılı Devlet Memurları Kanunu - devir ve teslim yükümlülüğü

18. C Gizli kısımları ayırarak açıklanabilir bölüme erişim sağlamalı ve ayırma gerekçesini bildirmelidir.

Çözüm: Bilgi edinme hakkındaki istisnalar, açıklanabilir kısmın da otomatik olarak gizli sayılmasına yol açmaz. Ayrılabilirlik varsa yalnız korunan bölüm dışarda bırakılır.

Dayanak: 4982 sayılı Bilgi Edinme Hakkı Kanunu m.9

19. E Başvurucuya bilginin yayımlandığı yer ve erişim yolu bildirilir.

Çözüm: Kamuya önceden açıklanmış bilgi için kurum, erişim noktasını başvurucuya göstererek hakkın etkili kullanılmasını sağlar.

Dayanak: 4982 sayılı Bilgi Edinme Hakkı Kanunu - yayımlanmış veya kamuya açıklanmış bilgi

20. A Dilekçe sahibinin adı, soyadı, imzası ve iş veya ikametgâh adresi

Çözüm: Dilekçe hakkı kolay kullanılabilir bir başvuru yoludur; ancak başvurunun kimliğini ve kendisine cevap ulaştırılacak adresi belirleyen temel bilgiler bulunmalıdır.

Dayanak: 3071 sayılı Dilekçe Hakkının Kullanılmasına Dair Kanun m.4

21. D Eksik veya yanlış işlenmiş kişisel verilerin düzeltilmesini isteme hakkı

Çözüm: İlgili kişi, verisinin işlenip işlenmediğini öğrenmenin yanı sıra yanlış veya eksik verinin düzeltilmesini ve şartları oluştuğunda silinmesini isteyebilir.

Dayanak: 6698 sayılı Kişisel Verilerin Korunması Kanunu m.11

22. A Görevin gerektirdiği niteliklerle ilgili olarak kişinin olgusal veriler üzerinden değerlendirilmesi

Çözüm: Arşiv araştırması belirli kayıtların kontrolüne dayanır. Güvenlik soruşturması ise kanunda belirtilen görevler bakımından, görevin niteliğiyle bağlantılı olgusal değerlendirmeleri de kapsayabilir.

Dayanak: 7315 sayılı Güvenlik Soruşturması ve Arşiv Araştırması Kanunu m.4-5

23. C Sustalı çakı

Çözüm: Kanun; kama, hançer, saldırma ve sustalı çakı gibi özellikle saldırı amacıyla elverişli bazı aletlerin yapımını, taşınmasını veya bulundurulmasını özel kurallara bağlar.

Dayanak: 6136 sayılı Ateşli Silahlar ve Bıçaklar ile Diğer Aletler Hakkında Kanun

24. E Somut risk için yeterli olan en uygun ve ölçülü koruma tedbiri seçilmelidir.

Çözüm: Somut koruma tedbirleri riskin ağırlığı, tanığın durumu ve tedbirin etkileri değerlendirilerek belirlenir. Gereğinden ağır müdahale yerine yeterli ve orantılı çözüm tercih edilir.

Dayanak: 5726 sayılı Tanık Koruma Kanunu m.5 ve devamı

25. B Risk değerlendirmesi yaparak gerekli koruma tedbirlerini almak

Çözüm: Suçların aydınlatılmasına yardımcı olanların can güvenliği bakımından doğan ciddi riskler karşısında devlet, kanunda öngörülen koruma mekanizmalarını işletmelidir.

Dayanak: 3713 sayılı Terörle Mücadele Kanunu m.20

26. B Dağılma yönünde anlaşılır uyarı yapılması, makul süre tanınması ve gerektiğinde ölçülü güç kullanılması

Çözüm: Toplantının sona erdirilmesi sürecinde önce uyarı ve dağılma imkânı sağlanır. Güç kullanımı ancak gerekli olduğunda ve direncin niteliğiyle orantılı biçimde uygulanır.

Dayanak: 2911 sayılı Toplantı ve Gösteri Yürüyüşleri Kanunu m.24; ölçülülük ilkesi

27. D Cezalandırma tedbiri

Çözüm: Kanundaki tedbirler çocuğun korunması ve gelişimini destekleme amacına yöneliktir. Danışmanlık, eğitim, bakım, sağlık ve barınma tedbirleri sayılmış; 'cezalandırma tedbiri' bu grupta yer almamıştır.

Dayanak: 5395 sayılı Çocuk Koruma Kanunu m.5

28. A Kanunda öngörülen şartlarda organ veya temsilcinin davranışı tüzel kişi hakkında idari yaptırıma dayanak olabilir.

Çözüm: Kabahatler hukukunda, organ veya temsilcinin tüzel kişinin faaliyeti çerçevesindeki davranışı kanuni şartlarla tüzel kişiye sonuç bağlayabilir.

Dayanak: 5326 sayılı Kabahatler Kanunu m.8

29. B Olayı derhâl Cumhuriyet savcısına bildirmek ve aldığı emirleri yerine getirmek

Çözüm: Adli kolluk, suç şüphesini öğrendiğinde gerekli koruma tedbirlerini alır ve Cumhuriyet savcısını gecikmeksizin bilgilendirir. Soruşturma savcının emir ve talimatlarıyla yürür.

Dayanak: Adli Kolluk Yönetmeliği; 5271 sayılı CMK m.161 ve 164

30. C Muayenenin tıbbi gizliliğe uygun yürütülmesi ve güvenlik zorunluluğu olmadıkça kolluğun konuşmaları duyamayacağı koşulların sağlanması

Çözüm: Gözaltı muayenesi hem kişinin sağlık durumunu korur hem de kötü muamele iddialarının güvenilir biçimde belgelenmesini sağlar. Bu nedenle tıbbi bağımsızlık ve mahremiyet esastır.

Dayanak: Yakalama, Gözaltına Alma ve İfade Alma Yönetmeliği - sağlık kontrolü hükümleri

CEZA MUHALEMESİ HUKUKU**31. E Suçun işlendiği yer olan Ankara mahkemesine**

Çözüm: Ceza muhakemesinde temel yetki kuralı suçun işlendiği yere dayanır. Yakalama yeri, ancak kanundaki ikincil veya özel yetki koşulları oluştuga önem kazanır.

Dayanak: 5271 sayılı Ceza Muhakemesi Kanunu m.12

32. E Bir kişinin birden fazla suçtan sanık olması veya bir suçta birden fazla sanığın bulunması

Çözüm: Bağlantı, suçlar veya sanıklar arasındaki hukuki ve fiili ilişki nedeniyle dosyaların birlikte değerlendirilmesini mümkün kılan muhakeme kurumudur.

Dayanak: 5271 sayılı Ceza Muhakemesi Kanunu m.8-11

33. B On beş yaşını doldurmadığı için yemin verilmeden dinlenir.

Çözüm: Kanun, yaş veya algılama yeteneği gibi nedenlerle yeminin anlam ve önemini kavraması beklenemeyen bazı tanıklara yemin verilmemesini öngörür.

Dayanak: 5271 sayılı Ceza Muhakemesi Kanunu m.50

34. E Bu soruya cevap vermektan çekinebilir.

Çözüm: Kimse, kendisini veya kanunda korunan yakınlarını suçlayıcı beyanda bulunmaya zorlanamaz. Tanığa bu hakkı önceden bildirilmelidir.

Dayanak: 5271 sayılı Ceza Muhakemesi Kanunu m.48

35. C Kanuni karar veya emir usulüne uyulması ve işlemin hekim ya da sağlık mesleği mensubu tarafından yapılması

Çözüm: Beden muayenesi ve biyolojik örnek alma, kişinin vücut bütünlüğüne müdahale niteliğindedir. Bu nedenle karar mercii, tıbbi yöntem ve ölçülülük güvenceleri birlikte uygulanır.

Dayanak: 5271 sayılı Ceza Muhakemesi Kanunu m.75-76

36. A Aramanın hâkim kararıyla, Cumhuriyet savcısının denetiminde ve baro temsilcisinin katılımıyla yapılması

Çözüm: Savunma hakkı ve meslek sırrı nedeniyle avukat bürolarında arama sıkı usul güvencelerine bağlanmıştır. Bu güvenceler aramanın tamamen yasak olduğu anlamına gelmez.

Dayanak: 5271 sayılı Ceza Muhakemesi Kanunu m.130

37. C Kural olarak yapılamaz; suçüstü, gecikmesinde sakınca veya kaçmış kişinin yakalanması gibi kanuni istisnalar saklıdır.

Çözüm: Gece vakti kapalı yer araması özel hayat ve konut dokunulmazlığına daha yoğun müdahale eder. Bu nedenle kanun genel yasak ve sınırlı istisna sistemi kurmuştur.

Dayanak: 5271 sayılı Ceza Muhakemesi Kanunu m.118

38. C Bu yöntemler yasaktır; şüphelinin rızası bulunsa bile elde edilen ifade hukuka uygun hâle gelmez.

Çözüm: Özgür iradeyi bozan bedensel veya ruhsal müdahaleler, aldatma ve işkence benzeri yöntemler mutlak biçimde yasaktır. Rıza, bu yasağı ortadan kaldırmaz.

Dayanak: 5271 sayılı Ceza Muhakemesi Kanunu m.148

39. A Savcının istemi üzerine hâkim kararı ve kanunda sayılan koşulların bulunması

Çözüm: Savunma hakkının parçası olan dosyaya erişim kuralıdır. Kısıtlama ancak kanuni suçlar ve soruşturmanın amacını tehlikeye düşürme şartıyla, hâkim kararıyla uygulanabilir.

Dayanak: 5271 sayılı Ceza Muhakemesi Kanunu m.153

40. E Delillerin toplanmasını istemek

Çözüm: Mağdur ve şikâyetçi; delil toplanmasını isteme, belirli koşullarla dosyayı inceleme ve vekil yardımından yararlanma gibi haklara sahiptir.

Dayanak: 5271 sayılı Ceza Muhakemesi Kanunu m.234

CEZA HUKUKU**41. C Suçta ve cezada kanunilik ile kıyas yasağı**

Çözüm: Ceza sorumluluğu açık kanuni düzenlemeye dayanmalıdır. Suç ve ceza hükümlerinde kıyas yapılamaz; belirsiz genişletici yorumla yeni suç yaratılamaz.

Dayanak: 5237 sayılı Türk Ceza Kanunu m.2

42. D Hayır; Türkiye'de işlenen suçlara Türk kanunları uygulanır.

Çözüm: Mülkîlik ilkesi uyarınca Türkiye'de işlenen suçlara, failin vatandaşlığına bakılmaksızın Türk ceza kanunları uygulanır.

Dayanak: 5237 sayılı Türk Ceza Kanunu m.8

43. D Olası kast

Çözüm: Olası kastta fail neticenin gerçekleşebileceğini öngörür ve bunu kabullenir. Bilinçli taksirde ise netice öngörülse de gerçekleşmeyeceğine güvenir.

Dayanak: 5237 sayılı Türk Ceza Kanunu m.21-22

44. E Fail, kastını ortaya koyan hareketlerle doğrudan doğruya icraya başladığı için teşebbüs hükümleri gündeme gelir.

Çözüm: Teşebbüs, suçun icrasına elverişli hareketlerle doğrudan başlanmasına rağmen failin elinde olmayan nedenlerle tamamlanamaması hâlidir.

Dayanak: 5237 sayılı Türk Ceza Kanunu m.35

45. B Gönüllü vazgeçme

Çözüm: Fail icra hareketlerinden gönüllü vazgeçer veya kendi çabasıyla suçun tamamlanmasını ya da neticenin gerçekleşmesini önlerse gönüllü vazgeçme hükümlerinden yararlanabilir.

Dayanak: 5237 sayılı Türk Ceza Kanunu m.36

46. B Dolaylı fail

Çözüm: Suçun işlenmesinde başkasını araç olarak kullanan kişi dolaylı faildir. Araç olarak kullanılanın kusur yeteneğinin bulunmaması, yönlendirenin sorumluluğunu ortadan kaldırmaz.

Dayanak: 5237 sayılı Türk Ceza Kanunu m.37/2

47. A Zincirleme suç

Çözüm: Aynı suçun, bir suç işleme kararının icrası kapsamında aynı kişiye karşı değişik zamanlarda birden fazla işlenmesi zincirleme suç hükümlerini doğurabilir.

Dayanak: 5237 sayılı Türk Ceza Kanunu m.43

48. C Ceza sorumluluğu yoktur; çocuklara özgü güvenlik tedbirleri uygulanabilir.

Çözüm: TCK, on iki yaşını doldurmamış çocukların ceza sorumluluğunu kabul etmez. Bununla birlikte korunma ve yönlendirme amacıyla çocuklara özgü güvenlik tedbirleri gündeme gelebilir.

Dayanak: 5237 sayılı Türk Ceza Kanunu m.31/1

49. B Meşru savunma

Çözüm: Meşru savunma; bir hakka yönelmiş gerçekleşen veya tekrarı muhakkak haksız saldırıyı, o anda ve saldırıyla orantılı biçimde defetmeyi ifade eder.

Dayanak: 5237 sayılı Türk Ceza Kanunu m.25/1

50. A Zimmet

Çözüm: Kamu görevlisinin görevi nedeniyle zilyetliği kendisine devredilmiş malı kendisinin veya başkasının zimmetine geçirmesi zimmet suçunu oluşturur.

Dayanak: 5237 sayılı Türk Ceza Kanunu m.247

ANAYASA HUKUKU**51. C Türkiye Devletinin bir Cumhuriyet olduğu hükmünün**

Çözüm: Anayasanın 1. maddesindeki devlet şekli, 2. maddesindeki Cumhuriyetin nitelikleri ve 3. maddesi değiştirilemez ve değiştirilmesi teklif edilemez.

Dayanak: T.C. Anayasası m.1-4

52. D Sınırlama kanunla yapılmalı, hakkın özüne dokunmamalı ve ölçülülük ilkesine uygun olmalıdır.

Çözüm: Anayasa, sınırlamanın kanuni olmasını ve hakkın özüne, demokratik toplum düzenine, laik Cumhuriyet gereklerine ve ölçülülüğe uygun bulunmasını şart koşar.

Dayanak: T.C. Anayasası m.13

53. E Kişinin maddi ve manevi bütünlüğüne dokunma yasağı tamamen ortadan kalkar.

Çözüm: Olağanüstü yönetim usulleri hakları sınırsız biçimde ortadan kaldırmaz. Anayasanın 15. maddesi çekirdek hakları ve ölçülülük güvencesini korur.

Dayanak: T.C. Anayasası m.15

54. D Kişi hürriyeti ve güvenliği hakkı

Çözüm: Yakalama, gözaltı ve tutuklama ancak Anayasada ve kanunda gösterilen neden ve usullere göre uygulanabilir. Keyfî özgürlükten yoksun bırakma yasaktır.

Dayanak: T.C. Anayasası m.19

55. D Özel hayatın gizliliği ve konut dokunulmazlığı güvenceleriyle

Çözüm: Özel hayat, konut ve kişisel alanlara müdahale kural olarak hâkim kararına; gecikmesinde sakınca bulunan hâller ise kanunda yetkili kılınan mercii usule uygun emrine bağlıdır.

Dayanak: T.C. Anayasası m.20-21

56. A Kimsenin ibadete, dinî ayin ve törenlere katılmaya veya inancını açıklamaya zorlanamaması

Çözüm: Din ve vicdan hürriyeti, inanma veya inanmama özgürlüğünü ve kişinin inancını açıklamaya zorlanmamasını kapsar.

Dayanak: T.C. Anayasası m.24

57. E Serbest, eşit, gizli, tek dereceli, genel oy; açık sayım ve döküm

Çözüm: Anayasa, seçimlerin serbest ve dürüst yapılmasını güvence altına alan genel oy, eşit oy, gizli oy ve açık sayım-döküm ilkelerini benimser.

Dayanak: T.C. Anayasası m.67

58. E Yasama sorumsuzluğu

Çözüm: Yasama sorumsuzluğu, milletvekilinin Meclis çalışmalarındaki oy, söz ve düşünce açıklamalarını korur. Dokunulmazlık ise ceza muhakemesi işlemlerine karşı farklı ve kaldırılabir bir güvencedir.

Dayanak: T.C. Anayasası m.83

59. D Bu alanda Cumhurbaşkanlığı kararnamesi çıkarılamaz.

Çözüm: Cumhurbaşkanlığı kararnamesi yürütme yetkisine ilişkin konularda çıkarılabilir; temel hakların belirli bölümleri ve münhasıran kanunla düzenlenecek alanlar kararnameyle düzenlenemez.

Dayanak: T.C. Anayasası m.104/17

60. B Olağan kanun yollarının tüketilmiş olması ve ortak koruma alanındaki bir temel hakkın kamu gücü tarafından ihlal edildiğinin ileri sürülmesi

Çözüm: Bireysel başvuru ikincil bir hak arama yoludur. Anayasa ve Avrupa İnsan Hakları Sözleşmesinin ortak koruma alanındaki haklar için, olağan başvuru yolları tüketildikten sonra kullanılabilir.

Dayanak: T.C. Anayasası m.148

İDARE HUKUKU**61. A Yerinden yönetim**

Çözüm: Yerinden yönetimde belirli hizmet veya yerel ihtiyaç, merkezî idarenin hiyerarşisi dışında ayrı kamu tüzel kişisi tarafından yürütülür.

Dayanak: T.C. Anayasası m.123 ve 127; idare hukuku genel ilkeleri

62. E Kanunla veya Cumhurbaşkanlığı kararnamesiyle

Çözüm: Kamu tüzel kişiliğinin kurulması, kamu gücü ayrıcalıkları doğurduğundan Anayasada öngörülen normatif dayanağa bağlıdır.

Dayanak: T.C. Anayasası m.123

63. D İdari vesayet

Çözüm: Hiyerarşi aynı tüzel kişilik içinde genel bir üstünlük ilişkisidir. İdari vesayet ise ayrı tüzel kişiler arasında ancak kanunun verdiği ölçüde kullanılabilir.

Dayanak: İdare hukuku - hiyerarşi ve idari vesayet ayrımı

64. B Kâr payı

Çözüm: İdari işlemin unsurları yetki, şekil, sebep, konu ve amaçtır. Kâr payı, özel hukuk şirketlerine ilişkin ekonomik bir kavramdır.

Dayanak: İdare hukuku - idari işlemin unsurları

65. D Yetki ve usulde paralellik ilkesine

Çözüm: Kanunda özel bir kural yoksa işlemi tesis eden makam ve izlenen usul, işlemin geri alınması, kaldırılması veya değiştirilmesinde de esas alınır.

Dayanak: İdare hukuku - yetki ve usulde paralellik ilkesi

66. E İcraîlik ve re'sen icra edilebilirlik

Çözüm: İdari işlemler, hukuka uygunluk karinesinden yararlanır ve kural olarak ayrıca mahkeme kararına ihtiyaç olmadan uygulanabilir. İlgili kişi yargı yoluna başvurulabilir.

Dayanak: İdare hukuku - idari işlemin özellikleri

67. A Süreklilik

Çözüm: Kamu hizmetleri süreklilik, eşitlik, tarafsızlık ve değişen ihtiyaçlara uyarlama ilkeleri doğrultusunda yürütülür.

Dayanak: İdare hukuku - kamu hizmeti ilkeleri

68. C Orman kolluğu

Çözüm: Genel idari kolluk kamu düzeninin genel unsurlarını korur. Orman, gümrük ve çevre gibi belirli alanlara özgü kolluklar özel idari kolluktur.

Dayanak: İdare hukuku - kolluk türleri

69. C Kamulaştırma

Çözüm: Kamulaştırma, kamu yararının gerektirdiği hâllerde özel mülkiyetteki taşınmazın bedeli karşılığında idareye geçirilmesidir. Cezalandırma amacı taşımaz.

Dayanak: T.C. Anayasası m.46; 2942 sayılı Kamulaştırma Kanunu

70. B İptal davası ve tam yargı davası

Çözüm: İptal davası hukuka aykırı idari işlemi ortadan kaldırmaya, tam yargı davası ise idari faaliyet nedeniyle ihlal edilen kişisel hakkın ve zararın giderilmesine yöneliktir.

Dayanak: 2577 sayılı İdari Yargılama Usulü Kanunu m.2

ATATÜRK İLKELERİ VE İNKILAP TARİHİ**71. C Millî egemenlik ve millet iradesini**

Çözüm: Bu ifade, kurtuluşun saray veya yabancı bir güçten değil doğrudan milletin iradesinden doğacağını ilan etmiş; Millî Mücadele'nin yöntemini belirlemiştir.

Dayanak: Amasya Genelgesi, 22 Haziran 1919

72. D Doğu illerinin temsilcileriyle toplanmasına rağmen vatanın bütünlüğü ve millî bağımsızlık hakkında tüm ülkeyi ilgilendiren kararlar almaları

Çözüm: Kongreye katılım bölgesel örgütlenmeye dayanmış; ancak millî sınırlar, tam bağımsızlık ve millî irade gibi kararlar bütün vatani kapsamıştır.

Dayanak: Erzurum Kongresi, 23 Temmuz-7 Ağustos 1919

73. A Millî Mücadele'yi tek merkezden ve ortak hedef doğrultusunda yürütmek

Çözüm: Dağınık direniş örgütlerinin birleşmesi, karar ve kaynakların koordinasyonunu sağlamış ve Temsil Heyetinin ülke çapındaki etkisini artırmıştır.

Dayanak: Sivas Kongresi, 4-11 Eylül 1919

74. C İstanbul Hükûmetinin Temsil Heyetini resmen muhatap alması

Çözüm: Görüşmeler, Temsil Heyetinin fiilî gücünün İstanbul Hükûmeti tarafından tanındığını göstermiş ve seçimlerle Meclisin toplanması sürecini desteklemiştir.

Dayanak: Amasya Görüşmeleri, 20-22 Ekim 1919

75. D Meclis hükûmeti sistemini ve güçler birliğini

Çözüm: Olağanüstü savaş koşullarında egemenlik doğrudan Mecliste toplanmış; Bakanlar Meclis içinden tek tek seçilmiştir. Bu yapı meclis hükûmeti sistemi olarak adlandırılır.

Dayanak: Birinci TBMM dönemi

76. E Egemenliği kayıtsız ve şartsız millete vermesi ve meclis hükûmeti sistemini benimsemesi

Çözüm: 1921 Anayasası kısa ve çerçeve nitelikteydi; millî egemenlik ilkesini açıkça kabul etmiş ve yürütme gücünü Meclisin seçtiği hükûmet aracılığıyla düzenlemiştir.

Dayanak: 1921 Teşkilat-ı Esasiye Kanunu

77. B Gümrü Antlaşması

Çözüm: Gümrü Antlaşması, Doğu Cephesi'ndeki başarıdan sonra Ermenistan ile imzalanmış ve TBMM Hükûmetinin ilk uluslararası antlaşması olmuştur.

Dayanak: Gümrü Antlaşması, 3 Aralık 1920

78. B Doğu Trakya'nın savaş yapılmadan Türkiye'ye bırakılması

Çözüm: Büyük Taarruz'un askerî başarısı diplomatik sonuç doğurmuş; Doğu Trakya ve İstanbul'un boşaltılması süreci başlatılmıştır.

Dayanak: Mudanya Ateşkes Antlaşması, 11 Ekim 1922

79. C Devlet yönetimindeki ikiliği sona erdirerek laik ve millî egemenliğe dayalı yapıyı güçlendirmeye

Çözüm: Cumhuriyetin ilanından sonra halifelik, siyasal otorite bakımından ikilik yaratma potansiyeli taşıyordu. Kaldırılması, egemenliğin millete ait olduğu ilkesini pekiştirdi.

Dayanak: 3 Mart 1924 inkılapları

80. D Boğazlar üzerinde egemenlik ve savunma yetkisinin güçlenmesi

Çözüm: Montrö ile Boğazlar Komisyonu kaldırılmış, Türkiye Boğazları askerî bakımdan tahkim etme ve geçiş rejiminde belirleyici olma imkânı kazanmıştır.

Dayanak: Montrö Boğazlar Sözleşmesi, 20 Temmuz 1936

İNSAN HAKLARI**81. B Medeni-siyasi haklarla ekonomik-sosyal hakların birbirini tamamlamasını ve bir grubun diğerinden bütünüyle koparılmasını**

Çözüm: İnsan onurunun korunması, hak kategorilerinin birlikte güvence altına alınmasını gerektirir. Eğitim, sağlık, ifade ve adil yargılanma gibi haklar birbirinin etkili kullanımını destekler.

Dayanak: Birleşmiş Milletler İnsan Hakları Sistemi - evrensellik, bölünmezlik ve karşılıklı bağımlılık

82. B Pozitif yükümlülük

Çözüm: Devlet yalnız haklara müdahale etmekten kaçınmakla yetinmez; bilinen ciddi risklere karşı makul koruyucu önlemler alma gibi pozitif yükümlülükler de taşır.

Dayanak: AİHS m.1 ve ilgili haklara ilişkin AİHM içtihadı

83. D Savaş, terör tehdidi veya olağanüstü hâl dâhil hiçbir durumda işkenceye izin verilemez.

Çözüm: İşkence ve insanlık dışı ya da aşağılayıcı muamele yasağı mutlak niteliktedir; kamu yararıyla dengelenemez ve olağanüstü hâlde askıya alınmaz.

Dayanak: Avrupa İnsan Hakları Sözleşmesi m.3 ve m.15

84. D Yaşam hakkının usul boyutundaki etkili soruşturma yükümlülüğü

Çözüm: Yaşam kaybında devletin sorumluluğu iddiası varsa, olayın neden ve sorumlularını ortaya çıkarabilecek bağımsız, süratli ve kamu denetimine açık bir soruşturma yürütülmelidir.

Dayanak: Avrupa İnsan Hakları Sözleşmesi m.2; AİHM içtihadı

85. C Silahların eşitliği ilkesi

Çözüm: Taraflar, davalarını önemli bir dezavantaja düşmeden sunabilmelidir. Savunmanın delillere erişimi ve görüş bildirme imkânı adil yargılanmanın temel unsurudur.

Dayanak: Avrupa İnsan Hakları Sözleşmesi m.6

86. E Kanunilik, meşru amaç ve demokratik toplumda gereklilik

Çözüm: Özel hayata müdahale açık ve öngörülebilir hukuki temele dayanmalı, Sözleşmede sayılan meşru amaçlardan birini izlemeli ve zorunlu toplumsal ihtiyaca orantılı olmalıdır.

Dayanak: Avrupa İnsan Hakları Sözleşmesi m.8

87. A Hayır; şiddete teşvik gibi meşru sınırlama nedenleri saklı olmak üzere inciten, sarsan veya rahatsız eden görüşleri de korur.

Çözüm: Demokratik toplum çoğulculuk, hoşgörü ve açık fikirlilik gerektirir. Bu nedenle ifade özgürlüğü, yalnız zararsız veya kabul gören düşüncelerle sınırlı değildir.

Dayanak: Avrupa İnsan Hakları Sözleşmesi m.10; Handyside yaklaşımı

88. E Toplantının güvenli biçimde yapılabilmesi için makul koruyucu tedbirler almak

Çözüm: Toplantı hakkı devletten yalnız müdahale etmemesini değil, gerektiğinde barışçıl katılımcıları üçüncü kişilerin şiddetinden koruyacak makul tedbirleri de gerektirir.

Dayanak: Avrupa İnsan Hakları Sözleşmesi m.11

89. C Farklı muamelenin nesnel ve makul bir gerekçesi bulunmadığından ayrımcılık yasağı ihlal edilebilir.

Çözüm: Karşılaştırılabilir durumdaki kişilere korunan bir temelde farklı muamele yapılması, nesnel ve makul gerekçeyle açıklanamıyorsa ayrımcılık oluşturur.

Dayanak: Avrupa İnsan Hakları Sözleşmesi m.14; T.C. Anayasası m.10

90. D Ulusal makamların iddia edilen ihlali giderme fırsatına öncelikle sahip olması için

Çözüm: Sözleşme denetimi ikincildir. Devlet, kendi hukuk sistemi içinde ihlali önleme veya giderme olanağı bulmadan uluslararası denetime taşınmamalıdır.

Dayanak: Avrupa İnsan Hakları Sözleşmesi m.35

GENEL KÜLTÜR**91. C Nevşehir**

Çözüm: Kapadokya'nın peribacaları ve kaya oyma yerleşimleri özellikleri Nevşehir çevresinde bulunur. Göreme alanı UNESCO Dünya Mirası Listesi'ndedir.

Dayanak: Türkiye coğrafyası ve kültürel miras

92. D Babülmendep Boğazı

Çözüm: Babülmendep, Yemen ile Afrika Boynuzu arasındadır ve Kızıldeniz'in güney çıkışını oluşturur.

Dayanak: Dünya fiziki ve siyasi coğrafyası

93. B Tungsten (Wolfram)

Çözüm: Tungstenin sembolü, elementin Almanca kökenli 'Wolfram' adından gelen W harfidir.

Dayanak: Temel kimya - periyodik tablo

94. D Mitokondri

Çözüm: Mitokondri, sitrik asit döngüsü ve elektron taşıma zincirinin gerçekleştiği, hücresel enerjinin önemli bölümünü üreten organelidir.

Dayanak: Temel biyoloji - hücre organelleri

95. A Sabahattin Ali

Çözüm: Kuyucaklı Yusuf, taşra düzeni ve birey-toplum çatışmasını ele alan Sabahattin Ali romanıdır.

Dayanak: Türk edebiyatı

96. B Edirne

Çözüm: Selimiye Camii Edirne'de bulunur ve klasik Osmanlı mimarisinin başyapıtlarından biridir.

Dayanak: Türk-İslam sanat tarihi

97. A Paris

Çözüm: UNESCO'nun merkezi Fransa'nın başkenti Paris'tedir. Örgüt eğitim, bilim, kültür ve miras alanlarında faaliyet yürütür.

Dayanak: Uluslararası kuruluşlar

98. E Brüksel

Çözüm: NATO karargâhı Belçika'nın başkenti Brüksel'dedir.

Dayanak: Uluslararası kuruluşlar

99. B Oltalama (phishing)

Çözüm: Oltalama, güvenilir kurum veya kişi taklidiyle kullanıcıyı kandırarak parola, kart bilgisi veya diğer hassas verileri ele geçirmeyi amaçlar.

Dayanak: Temel siber güvenlik

100. B K - N - M - L

Çözüm: M, N'nin hemen sonrasında olmalıdır; bu nedenle N-M bir bloktur. L perşembe ve K, L'den önce olmalıdır. Yalnız K-N-M-L sıralaması tüm koşulları sağlar.

Dayanak: Temel sıralama ve mantık